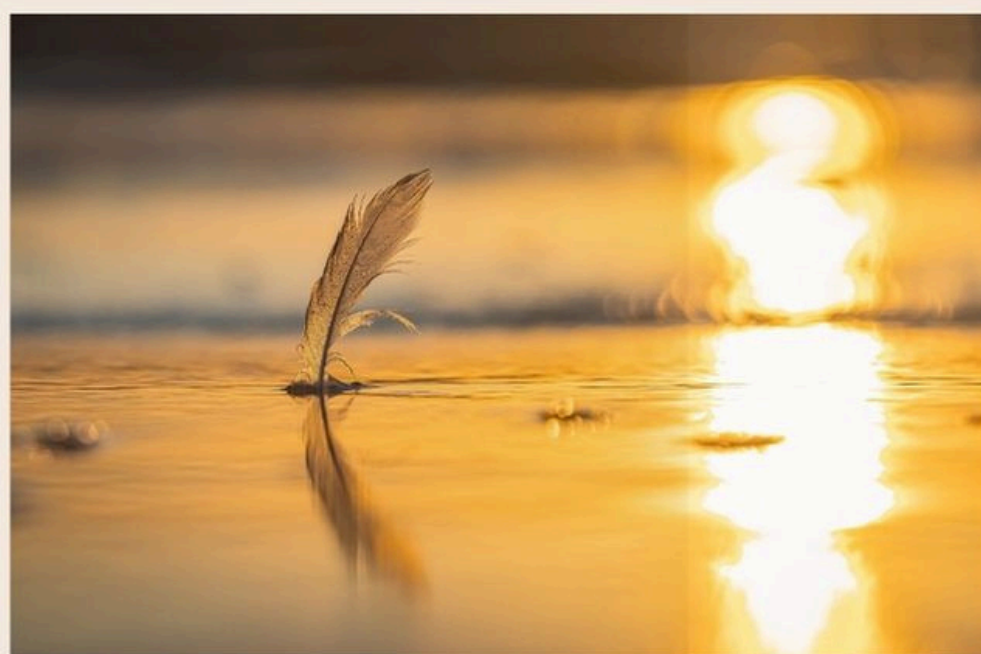

M. K. ČIURLIONIO KELIAS PALANGOJE

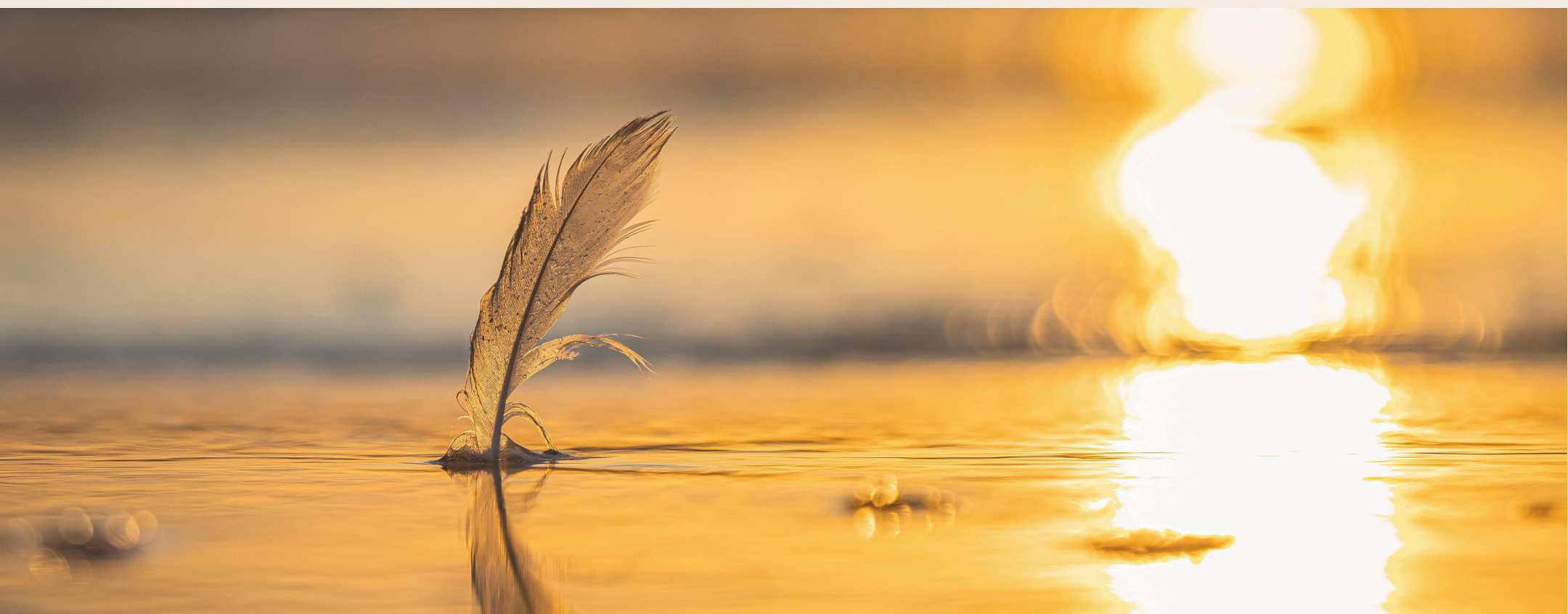

M. K. ČIURLIONIO KELIAS PALANGOJE

Palanga – ne tik saulės, jūros ir poilsio miestas. Tai ir tylus liudininkas ypatingų akimirų, kurias čia išgyveno vienas ryškiausių Lietuvos menininkų – Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Šis maršrutas kviečia pasivaikščioti Čiurlionio prisiminimų pėdsakais, pažinti jo laiką Palangoje ir atrasti vietas, kuriose jis kūrė, mylėjo ir svajojo. Kiekvienas sustojimas – tai langas į praeitį, kur per vėjo ošimą ir jūros ritmą vis dar galima pajusti Čiurlionio dvasios alsavimą.

T U R I N Y S

PALANGA	3
M. K. ČIURLIONIS IR PALANGA	4
1. NAMAS, KURIAME ČIURLIONIS LANKĖSI PAS SUŽADĖTINĘ S. KYMANTAITĘ	5
2. BUVUSI ROTONDOS VIETA PALANGOS KURHAUZO SODE	6
3. PALANGOS TILTAS	7
4. GRAFŲ TIŠKEVIČIŲ RŪMAI IR PARKAS	8
5. SKULPTŪRA „ŠAULYS“ M. K. ČIURLIONIO KŪRYBOS MOTYVAIS	9

PALANGA

Pirmą kartą Palanga buvo paminėta jau 1161 m. danų kronikoje. Šis regionas, esantis tarp Livonijos ir Kryžiuočių ordinų žemių, buvo dažnų kovų ir grumtynių epicentru, todėl kraštas ne kartą kentėdavo nuo užgrobumų ir niokojimo. Tačiau po to, kai XV a. ordinais buvo išstumti iš Lietuvos, Palanga atgavo savo svarbą, sparčiai augo ir plėtėsi.

XVII a. pab. Palanga pamažu įgavo populiarumą kaip vasaros poilsio vieta. Didžiausias postūmis įvyko 1824 m., kai Palangą įsigijo grafas Mykolas Juozapas Tiškevičius, pasiryžęs ne tik įžiebtį naująjį miesto gyvenimą, bet ir atgaivinti kurorto veidą. Grafo rūpesčiu buvo pastatytas žymusis Palangos tiltas, rūmų kompleksas, vėliau tapęs Gintaro muziejumi, ir suformuotas garsusis parkas, sukurtas pagal prancūzo architekto Edouardo Andre projektą. 1888 m. Palanga oficialiai pripažinta kurortu, o 1899-aisiais čia buvo suvaidintas pirmasis lietuviškas spektaklis – garsioji Keturakio komedija „Amerika pirtyje“.

XIX a. pab. ir XX a. pradž. Palanga tapo madingu atostogų centru, kuris traukė svečius iš įvairių šalių. 1886 m. Palangoje buvo pradėtas leisti prancūzų kalba laikraštis „Le Limande“, kuris savo turiniu papildė kurorto kasdienį gyvenimą. Tuo metu daugumą poilsiautojų sudarė lenkai ir žydai, o lietuviškai kalbančių atvykėlių buvo tik nedaug, tačiau šie pirmieji kurorto žingsniai įgavo ypatingą svarbą, tampo šiandieninės Palangos pradžia.

Šiandieninė Palanga puikiai derina istoriją su šiuolaikinėmis reikmėmis. Nuo XIX a. pab., kai miestas tapo kurortu, iki šių dienų, Palanga išliko populiariu poilsio centru. Čia galima rasti tiek istorinius paminklus, tiek modernias pramogas ir paslaugas. Kurortas kasmet traukia tūkstančius turistų, siūlydamas komfortą ir kultūrinius renginius, kurie sustiprina jo tarptautinį įvaizdį. Palanga svarbi Baltijos jūros pakrantės atostogų vieta, sujungianti gamtą, istoriją ir šiuolaikinį gyvenimo ritmą.

M. K. ČIURLIONIS IR PALANGA

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, vienas ryškiausių Lietuvos menininkų, buvo ne tik muzikos, bet ir tapybos genijus, kurio kūryba iki šiol žavi pasaulį. Palanga, savo ramia jūra ir unikaliu kraštovaizdžiu, taip pat turėjo didelės reikšmės jo kūrybai. 1908 m. vasarą M. K. Čiurlionis su savo sužadėtine, poete Sofija Kymantaite, atvyko į Palangą. Tai buvo ypatingas laikas jų santykiuose, kurį jie praleido pasivaikščiodami po pajūrį, vaikščiodami Palangos tiltu ir kurdami. M. K. Čiurlionis čia gavo ne tik poilsio, bet ir kūrybinės inspiracijos, o gamtos grožis tapo svarbiu šaltiniu jo meniniams darbams. Palangoje jis sukūrė kelis žymius kūrinius: tapė „V sonatą“ (dar žinomą kaip „Jūros sonatą“), diptiką „Preljudas ir Fuga“, bei triptiką „Fantazija“. Šie darbai perteikia jūros mistiką ir gilią simboliką, atspindinčią jo kūrybos dvasią, kurioje susipina gamtos jėgos ir žmogaus dvasinis pasaulis. Kūrėjas ne tik pasinėrė į tapybą, bet ir intensyviai mąstė apie operos „Jūratė“ kūrimą, kurią planavo su S. Kymantaite.

Palanga M. K. Čiurlioniui tapo romantiniu ir svarbiu laikotarpiu, kurį jis nuolat prisimindavo savo laiškuose. Kūrėjas, išgyvenęs čia savo geriausias akimirkas, tarsi sujungė gamtos grožį su savo muzikiniais ir tapybiniais kūriniais, kurie šiandieną ne tik liudija jo genialumą, bet ir nepamirštamą ryšį su Palanga, kaip su vienu iš jo kūrybinio gyvenimo kelrodžių.

NAMAS, KURIAME ČIURLIONIS LANKĖSI PAS SUŽADĖTINĘ S. KYMANTAITĘ

S. ir A. Bugailų namas, kuriame 1898-1899 m. lankėsi Sofija Kymantaitė, buvo pastatytas 1898 m. S. ir A. Bugailų dukra Marija Bugailaitė (Pocevičienė) ir Sofija buvo draugės. Į šį namą S. Kymantaitė sugrįžo 1908 m., kuomet jau buvo susižadėjusi su M. K. Čiurlioniu. Čia ją taip pat lankė ir M. K. Čiurlionis. 1969 m. rugsėjo 21 d. namą papildė Dalios Zubovaitės-Palukaitienės (M. K. Čiurlionio ir S. Kymantaitės-Čiurlionienės anūkės) sukurta atminimo lenta – bareljefas.

BUVUSI ROTONDOS VIETA PALANGOS KURHAUZO SODE

XIX–XX a. sandūroje Mykolo Oginskio orkestras vasaromis grodavo Tiškevičių įkurtame parke šalia Kurhauzo specialiai tam pastatytoje atviroje rotundoje. Joje fleitininku muzikavo ir M. Oginskio privačioje mokykloje (muzikantinėje) groti įvairiais muzikos instrumentais 1889–1893 m. mokėsis M. K. Čiurlionis. Deja, medinė parko rotunda iki šių dienų neišliko.

Šiandien M. K. Čiurlionio atminimas gyvas per dažnai rengiamus kultūrinius renginius Palangos Kurhauze.

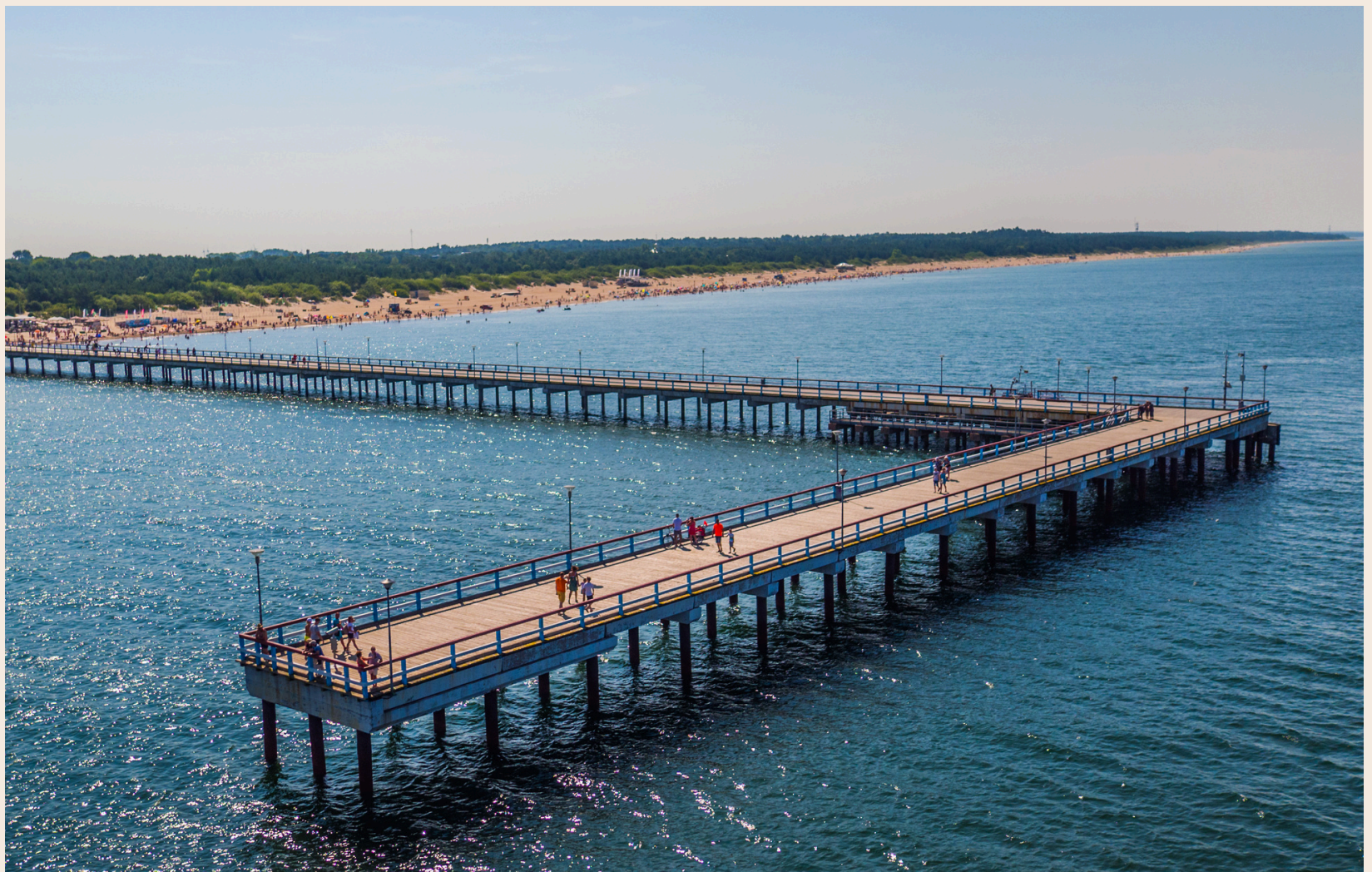
Būtent šiame Kurhauzo pastate, matomame nuotraukoje, skambanti muzika dažnai skiriama M. K. Čiurlionio atminimui. Renginiai suburia profesionalius atlikėjus ir muzikos mylėtojus, leidžia pasinerti į klasikinės muzikos pasaulį bei prisiminti iškilais lietuvių menininko indėlių į muzikos istoriją.

Parko kampelis.
Palangos viešosios bibliotekos kraštotyros fondas.

PALANGOS TILTAS

Jūros tiltas Palangoje, baigtas statyti 1882 m., iš tiesų yra vienas iš svarbiausių šio kurorto simbolių. Jo istorija siejama su grafų Tiškevičių šeima, kuri prisidėjo prie tilto statybos. Rekonstruotas 1998 m., tiltas išlaikė savo vertę kaip ne tik architektūrinis, bet ir kultūrinis objektas. 1908 m. čia mėgo vaikščioti ir gerėtis gamta Sofija Kymantaitė ir Mikalojus Konstantinas Čiurlionis – sužadėtiniai, kurių ryšys su Palanga ir jos aplinka buvo itin gilus. Šiandien Jūros tiltas (nuotr. T. Lubys) yra neatskiriama Palangos įvaizdžio dalis, kur žmonės atvyksta ne tik pasigrožėti gamta, bet ir pasisemti ramybės, mėgaujantis saulėlydžiu ir įkvėpti pajūrio gaivos. Tai vieta, kur galima pasiklausyti gamtos garsų ir pabūti su artimais žmonėmis, besigrožint atvirais jūros toliais.

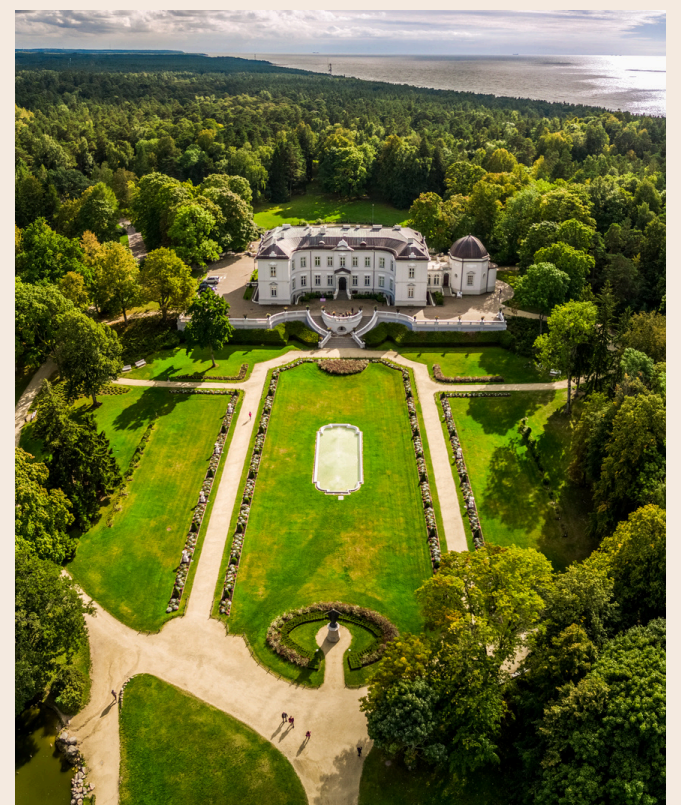

GRAFŲ TIŠKEVIČIŲ RŪMAI IR PARKAS

1908 m. liepą M. K. Čiurlionis su sužadėtine S. Kymantaite praleido Palangoje (ji buvo apsistojusi S. ir A. Bugailų name). M. K. Čiurlionis gyveno netoli Birutės parko. Tikėtina, kad poros pasivaikščiojimų maršrutas vedė ir į parką, ir link rūmų bei Birutės kalno.

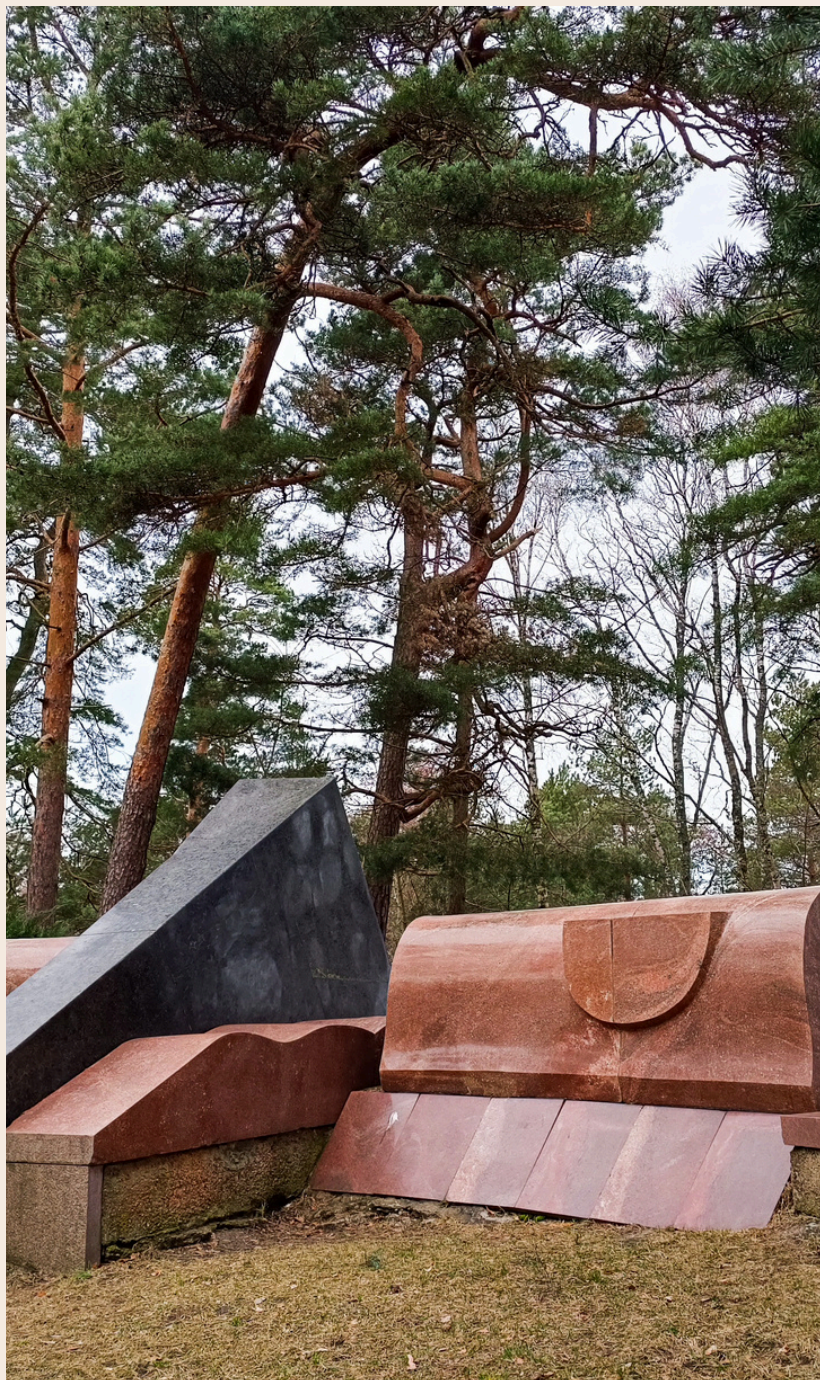
Nuo 2013 m. Vilniuje ir Palangoje liepos mėnesį vyksta tarptautinis M. K. Čiurlionio muzikos festivalis, kasmet pristatantis iškiliausias muzikos pasaulio asmenybes iš JAV, Prancūzijos, Vokietijos, Izraelio bei kitų šalių, chorai, orkestrai, baletas, tarptautinių M. K. Čiurlionio konkurso nugalėtojų, Nacionalinės premijos laureatų, žymiausių lietuvių išeivių koncertinės programos ir kt. Palangoje atlikėjai koncertuoja Kurhauzo salėje, Birutės parko rotundoje ir Tiškevičių rūmuose. Festivalis Palangoje atidaromas liepos 6 d. koncertu Tiškevičių rūmų terasoje.

M. K. Čiurlionio vardas įamžintas ir rūmų vardinėje rožių alėjoje: čia pasodinta M. K. Čiurlioniui skirta rožė.

SKULPTŪRA „ŠAULYS“ M. K. ČIURLIONIO KŪRYBOS MOTYVAIS

1981 m. ant Jaunimo kalnelio Birutės parke (tuomet Botanikos parke) Palangoje pastatyta šlifuoto granito plokščių ir geometrinių tūrių Stepono Šarapovo (1936–1981) skulptūra „Šaulys“ (šiaurinėje parko dalyje, į dešinę nuo centrinio įėjimo į parką, prie Dariaus ir Girėno gatvės). Dekoratyvinis monumentas sukurtas pagal M. K. Čiurliono paveikslą „Saulė eina šaulio ženklą“ (1906/1907) iš 12 paveiklų ciklo „Zodiakas“. 1984 m. gruodžio 11 d. skulptūra paskelbta dailės paminklu.

PALANGOS TURIZMO

INFORMACIJOS CENTRAS

Vytauto g. 94, LT-00132 Palanga

Tel.: +370 460 48811, +370 460 48822

info@visit-palanga.lt

www.visit-palanga.lt

Sudarytojas - Gintė Monstvilienė

Nuotraukos:

Tautvydas Lubys;

Palangos turizmo informacijos centras;

Palangos viešosios

bibliotekos kraštotyros fondas;

Palangos miesto savivaldybė

Visit Palanga

